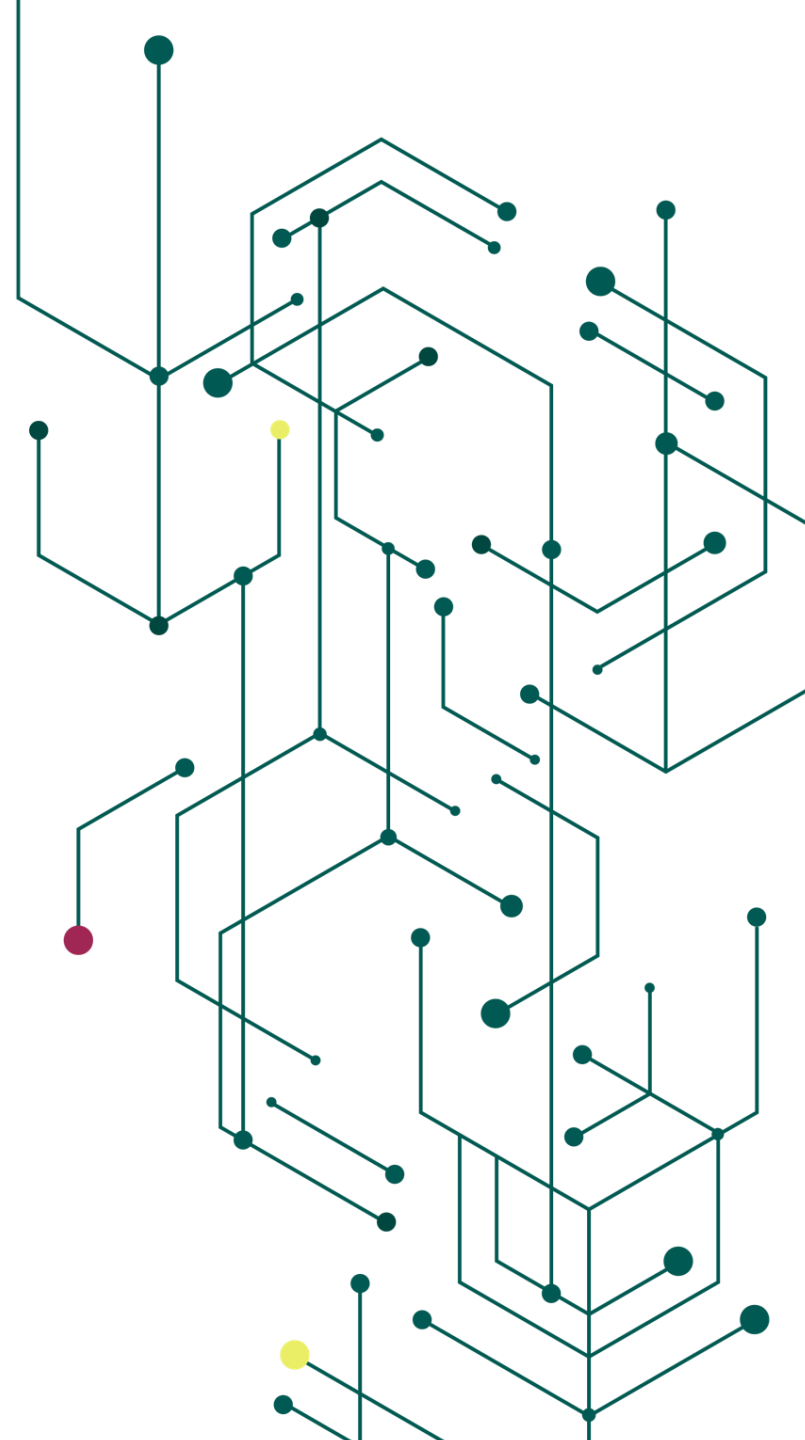


abelia

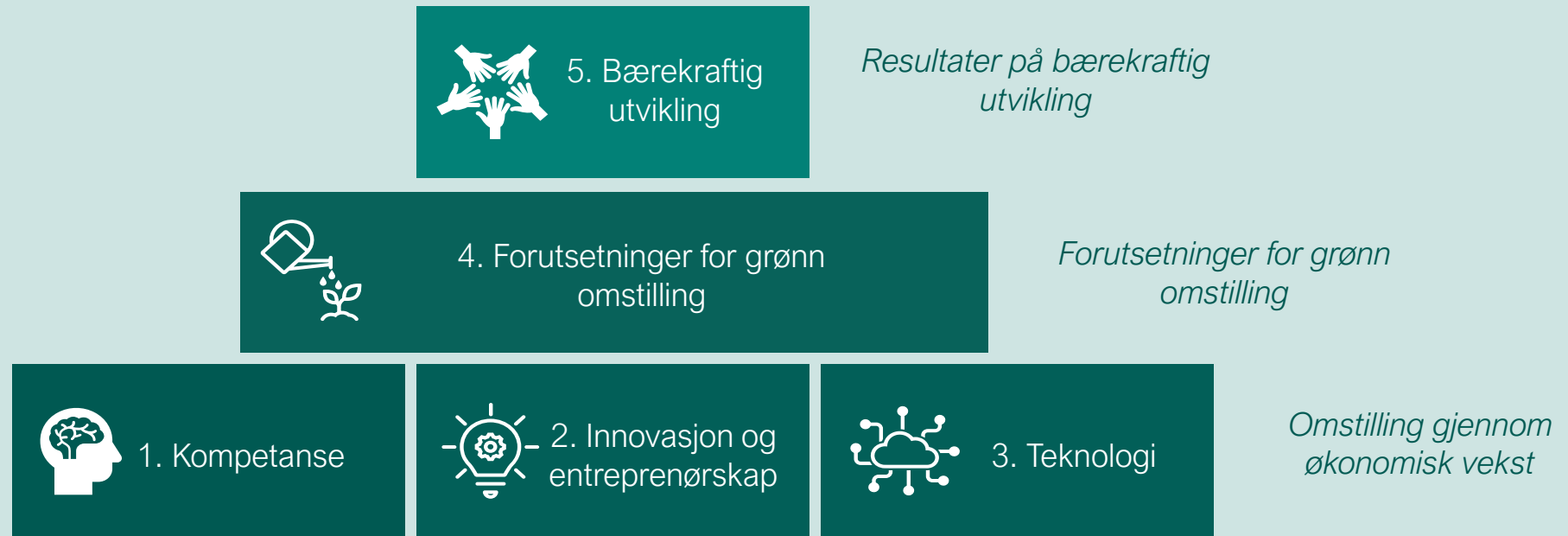
Et digitalt og bærekraftig
kunnskapssamfunn

Dypdykk Produktivitet Omstillingsbarometeret 2025



Formålet med dypdykkanalysen

- Innføre ulike begrep for omstillingsevne og produktivitet
- Analysere utviklingen innen produktivitet i norsk økonomi og samfunnsdebatt
- Utforske årsaker til fallende produktivitetsvekst i Norge
- Se på sammenhengen mellom konkurransekraft, omstillingsevne og produktivitet i forbindelse med resultatene i Omstillingsbarometeret
- Skape debatt og identifisere hvilke grep Norge bør å sikre en produktiv og konkurransedyktig økonomi i fremtiden



Omstilling er sentralt for konkurranseevne, produktivitet og bærekraftig vekst



Omstillingsevne er sentralt for et lands konkurranseevne, produktivitet og velferd på sikt

Omstillingsevne sier noe om hvordan et land vil møte plutselige skift og endringer i økonomien. Over tid er det de økonomiene som er mest fleksible, som med lavest kostnader vil kunne tilpasse seg endrede omgivelser og bidra til å løse store samfunnsutfordringer. Evnen til omstilling er dermed en indikator på om et land vil være fremgangsrikt over tid og kan sikre høy velstand for sine innbyggere også i fremtiden.



Verden står ovenfor store utfordringer, Norge har en dobbel omstillingsutfordring

Vi er nødt til å kutte karbonutslipp, og vri produksjon og etterspørsel over i en mer bærekraftig retning. Dette skaper et stort omstillingsbehov, som også er særegent i Norge, der vi må skape en næringsstruktur som er mindre avhengig av inntekter fra fossil energi.

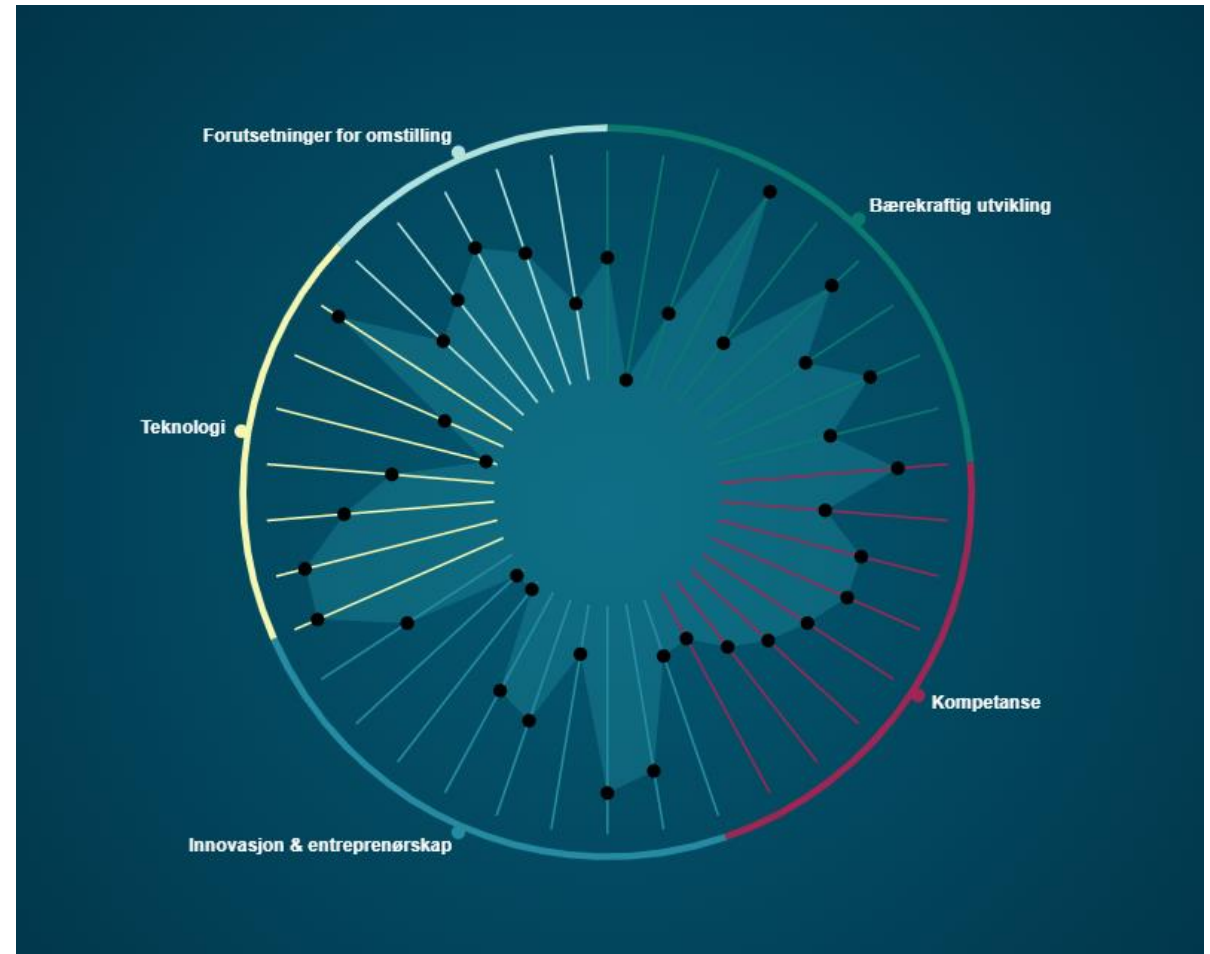


Omstillingsbarometeret skal vurdere hvor godt Norge evner og ønsker å omstille seg bærekraftig – og legge grunnlaget for langsiktig vekst

Omstillingsbarometer måler Norges evne til å legge til rette for **grunnleggende forutsetninger** for langsiktig økonomisk vekst gjennom;

- (1) å sikre tilgang på relevant **kompetanse**
- (2) å fremme **innovasjon og entreprenørskap**
- (3) å ta i bruk **teknologi**.

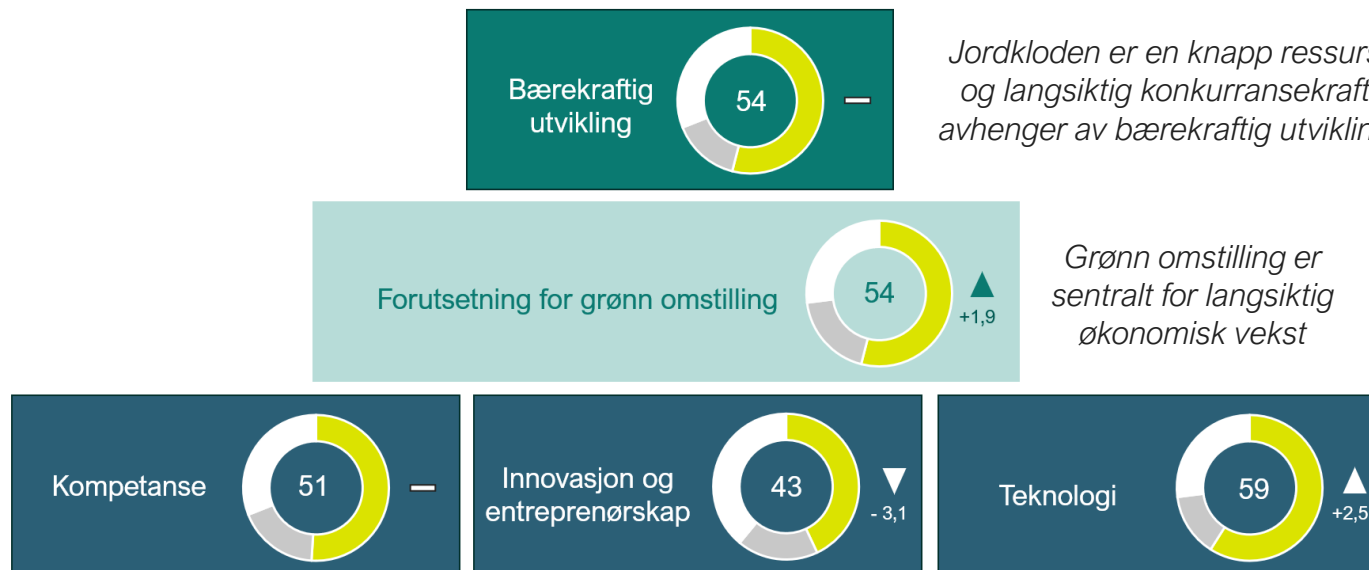
I tillegg står bærekraftig utvikling og grønn omstilling sentralt i barometeret for å sikre at den økonomiske veksten skjer i en bærekraftig retning og er konkurransedyktig på lang sikt.



Norge kommer på 8.plass i årets Omstillingsbarometer totalt sett og sist i Norden

Dette tyder på at Norge gjør det bra på noen underdimensjoner, men dårlig på andre underdimensjoner i barometeret. Samlet sett ser det ut til at vi gjør det særlig bra på underdimensjoner i *Teknologi*, men har forbedringspotensial på *Innovasjon og entreprenørskap* og *Kompetanse*.

Omstillingsbarometeret 2025

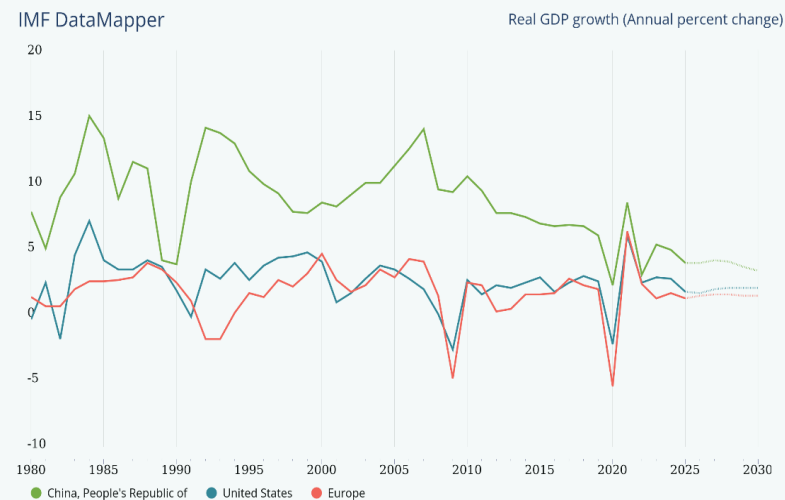


Jordkloden er en knapp ressurs og langsiktig konkur

I tillegg til Omstillingsbarometeret, har flere rapporter satt søkelys på at europeiske land har lavere økonomisk vekst enn land som Kina og USA

I 2024 ble Draghi-rapporten "The Future of European Competitiveness" lansert. Rapporten identifiserte en rekke utfordringer som europeiske bedrifter og selskaper står overfor, som kan redusere Europas konkurranseevne sammenlignet med andre land. Blant annet er det en **økende forskjell i økonomisk vekst** mellom Europa, Kina og USA.

Rapporten peker på at økonomisk vekst har vært lavere i Europa enn i USA og Kina siden 1980 (figur under). Europa ligger i tillegg bak USA og Kina på sentrale områder for økonomisk vekst som FoU-innsats, tilgang på risikokapital og digital/energi-infrastruktur.



Draghi-rapporten «"The Future of European Competitiveness" fremhever at **produktivitetsvekst** er avgjørende for fremtidig vekst og velstand

Draghi-rapporten påpeker at en stor årsak til at Europas økonomi vokser saktere sammenlignet med USA og Kina, er fordi flere europeiske land opplever svakere produktivitetsvekst.

«Uten ny vekst i produktivitet, mister ikke bare Europa sin konkurransekraft – det mister grunnlaget for velstand, velferd og strategisk handlekraft.» - Draghi mfl. (2024)



2024

Hvordan måler vi produktivitet, og hvordan gjør Norge det?

I internasjonal målestokk er arbeidsproduktivitet («labour Productivity») den mest brukte indikatoren på å måle produktivitet.

Arbeidsproduktivitet består av BNP per arbeidstime og forteller hvor mye total verdiskapning som oppstår i en økonomi delt på antall timer jobbet.

Målet er en forenkling av virkeligheten, men på lengre sikt en presis indikator på hvor mye vi får igjen for arbeidsinnsatsen vår.

Basert på Labour Productivity mål er vi ett av det mest produktive landet i verden i 2023

OECD ser på sammenhengen mellom Labour Productivity Growth, Capital Stock-to-Output ratio, Capital Quality og Multifactor Productivity når de måler produktivitet. Disse måleenhetene tar i større grad for seg kapital og teknologisk fremgang.

Labour Productivity 2023

GDP / Per hours worked

En negativ trend i produktivitsveksten er ikke et særnorsk fenomen

Avtagende produktivitsvekst er ikke særegent norsk, eller europeisk fenomen. Også i G7 landene og USA er timeverksproduktivitet – verdiskapning per time jobbet, fallende.

Sammenlikningen mellom vestlige økonomier og fremvoksende økonomier som Kina, Brasil, India og Sør-Afrika må også settes i kontekst. Økonomier med lavere total verdiskapning og levestandard har lettere for å fatte tiltak som vil øke produktiviteten deres. Dette gjenspeiles også i ulike måleenheter for produktivitet – når vi måler i vekst.

Den avtagende produktivitsveksten i vestlige økonomier må ses i sammenheng med økonomifagets eneste naturlov – *law of diminishing marginal return*. Arbeidsinnsatsen som kreves for å forbedre en løpers 10KM-tid fra 40:00 til 35:00 er langt større enn innsatsen som kreves for å bedre tiden fra 60:00 til 40:00 – selv om sistnevnte er en mye større forbedring.

OECD: Timeverksproduktivitet*

Prosentvis endring år/år. 10-års gjennomsnitt

Mange av indikatorene i Omstillingsbarometeret måler et lands evne til å oppnå langsiktig produktivitetsvekst og økonomisk vekst

Flere av indikatorene vi ser på i Omstillingsbarometeret vil kunne si noe om et lands forutsetninger for å oppnå langsiktig vekst og velstand. Flere av disse parameterne vil være knyttet opp mot produktivitetsvekst, som er den viktigste drivkraften bak varig økonomisk vekst.

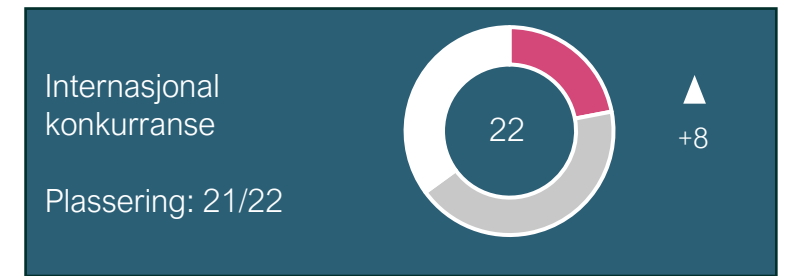
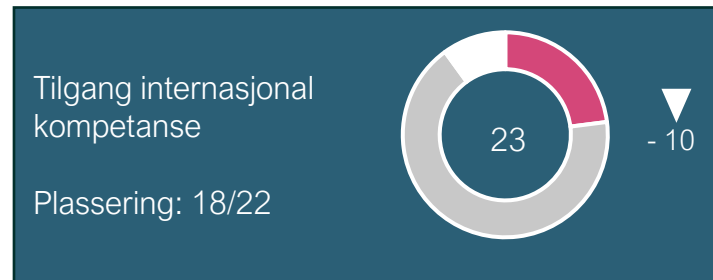
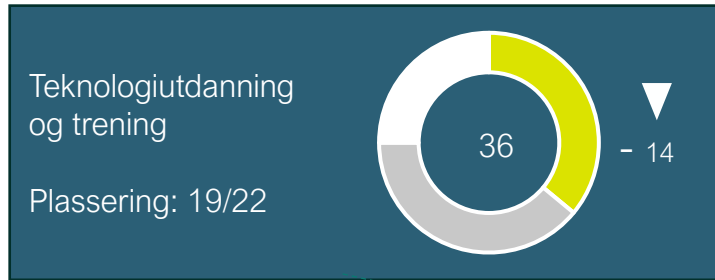
Mange av indikatorene i Omstillingsbarometeret sier noe om et lands evne til å oppnå langsiktig vekst og velstand. Flere av disse faktorene henger tett sammen med produktivitetsvekst – den viktigste drivkraften bak varig økonomisk vekst. Barometeret måler blant annet tilgang på relevant kompetanse og arbeidskraft, nivået på innovasjon og FoU, teknologiadopsjon i næringslivet, digitalisering, rammebetingelser, næringsstruktur og kapitaltilgang. Disse faktorene er avgjørende for at et land skal kunne utnytte ressursene sine mer effektivt, og dermed legge grunnlaget for vedvarende produktivitetsvekst og økonomisk vekst.



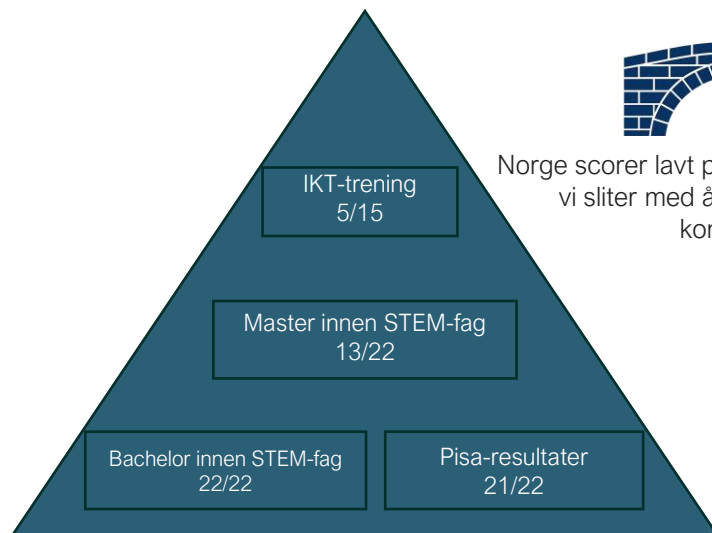
Kompetanse i Omstillingsbarometeret og produktivitet



Kompetanse og internasjonal konkurranse er koblet tett sammen



Pilene markerer endringene fra 2022-2025



Teknologi i Omstillingsbarometeret og produktivitet



Innovasjon og entreprenørskap i Omstillingsbarometeret og produktivitet



Bærekraft i Omstillingsbarometeret og produktivitet



